

TUTKIMUSOSIO

Kansalaiset: Kaikilla ikäihmisillä pitäisi olla mahdollisuus osallistua mielipidekyselyihin, mutta ei äänioikeutta eikä oikeutta osallistua kyselyihin alle 18-vuotiaille

Neljä viidestä (78 %) täysi-ikäisestä ja alle 80-vuotiaasta suhtautuu myönteisesti siihen, että kaikilla äänioikeutetuilla, iästä riippumatta, pitäisi olla mahdollisuus osallistua poliittisiin ja yhteiskunnallisiin mielipidetutkimuksiin. Ainoastaan noin kuudennes (15 %) suhtautuu ehdotukseen varauksellisesti, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön tutkimuksesta.

Suhtautuminen kaikkien ikäihmisten mahdollisuuteen osallistua nykyistä yleisemmin mielipidekyselyihin on yhteydessä ikään. Ehdotuksen suosio kasvaa varttuneimman ikäluokan suuntaan. Ikääntyneimmistä, 70–79-vuotiaista, lähes yhdeksän kymmenestä kannattaa mielipidekyselyjen ulottamista 80-vuotiaisiin ja tätä vanhempisiin (87 %). Nuoret ikäluokat eivät ole aivan yhtä varmoja, vaikka heistäkin enemmistö suhtautuu ajatukseen myönteisesti.

Vastaajista neljännes yhtyy väitteeseen, jonka mukaan ikäihmisten pitää saada olla rauhassa ja heitä tulee suojella kaiken maailman turhilta mielipidekyselyiltä (26 %). Enemmistö kuitenkin tyrmää väitteen (64 %). Nuorista, 18–30-vuotiaista, kolmannes haluaisi suojella ikääntyneitä mielipidekyselyiltä (34 %).

Selvä enemmistö (59 %) tyrmää ehdotuksen yhteiskunnallisten mielipidekyselyjen ikärajan alentamisesta nykyisestä 18-vuodesta 16-vuoteen. Kolmannes yhtyy väitteeseen, jonka mukaan kaikkien poliittisten ja yhteiskunnallisten mielipidekyselyiden alaikäraja tulisi laskea 16 vuoteen (32 %).

Merkillepantavaa tuloksissa on se, että myös nuoret ikäluokat suhtautuvat melko nuivasti ajatukseen mielipidetiedustelujen tavanomaisen alaikärajan madaltamisesta. Reilu kolmannes nuorimmista, 18–30-vuotiaista, kannattaa (36 %) ja enemmistö vastustaa (53 %).

Suomalaisista vain viidennes (20 %) kannattaa äänioikeusikärajan laskemista 16 vuoteen. Selvä enemmistö (73 %) kansalaisista tyrmää ehdotuksen. Edellisen kerran suhtautumista äänioikeusikärajan muuttamiseksi selvitettiin vuonna 2019. Kielteinen suhtautuminen on, jos mahdollista, voimistunut aiemmasta (69 % \square 73 %).

Ikä ei selitä suhtautumista kovinkaan hyvin. Nuorten, 18–30-vuotiaiden, keskuudessa on vain aavistuksen keskimäärää enemmän (23 %) äänioikeuden madaltamisen kannattajia. Nuorista enemmistö (68 %) suhtautuu äänioikeusikärajan alentamiseen nuivasti. Yli 70-vuotiaista neljä viidestä (79 %) asennoituu ehdotukseen varauksellisesti. Opiskelijoista vain alle viidennes (18 %) olisi halukas tiputtamaan äänioikeusikärajaa parilla vuodella.

Puoluekannan mukaan enemmistö kaikkien puolueiden kannattajista suhtautuu ehdotukseen äänioikeusikärajan muuttamisesta kielteisesti. Vihreiden (26 %) ja vasemmistoliiton (27 %)

kannattajien keskuudessa on eniten niitä, jotka suhtautuvat myönteisesti. Kokoomuksen tukijat edustavat toista ääripäätä, neljä viidestä vastustaa (83 %) ja vain yksi kahdeksasta (13 %) kannattaa.

Tutkimuksen toteutus. Yhteiskunnallisissa ja poliittisissa kyselytutkimuksissa suljetaan usein 80 vuotta täyttäneet pois, vaikka tulosten ilmoitetaan koskevan koko aikuisväestöä. Asiasta on käyty aika ajoin julkista keskustelua. Asiaan ovat viimeksi kiinnittäneet huomiota vanhusasiavaltuutettu ja vanhuustutkijat.

Vastaajille esitettiin tutkimuksessa neljä yhteiskunnallista osallistumista sivuavaa asenneväittämää, joihin heidän tuli ottaa kantaa puolesta tai vastaan. Väittämät koskivat yhteiskunnallisiin ja poliittisiin mielipidetiedusteluihin osallistumista ja äänioikeusikärajan alentamista. Väittämät johdantoineen olivat seuraavat:

”Vaaleissa on äänioikeutettu asuinpaikastaan riippumatta jokainen Suomen kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta. Tällä hetkellä poliittisissa ja yhteiskunnallisissa mielipidekyselyissä ei yleensä haastatella yli 80-vuotiaita eikä alle 18-vuotiaita. Eliniän pidentyessä on alettu vaatia, että mielipidetutkimuksiin pitäisi sisällyttää kaikki ikäihmiset. Jotkut vaativat myös äänestysikärajan laskemista 16 ikävuoteen. Mitä mieltä olet seuraavista asioista sivuavista väittämistä.”

”Kaikilla äänioikeutetuilla, iästä riippumatta, pitäisi olla mahdollisuus osallistua poliittisiin ja yhteiskunnallisiin mielipidetutkimuksiin.”

”Kaikkien poliittisten ja yhteiskunnallisten mielipidekyselyiden alaikäraja tulisi laskea 16 vuoteen.”

”Ikäihmisten pitää saada olla rauhassa ja heitä tulee suojella kaiken maailman turhilta mielipidekyselyiltä.”

”Äänestysikäraja tulisi laskea 16 vuoteen.”

KAKS → Kunnallisan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Verian (aiemmin Kantar Public). Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 1.-7.12.2023. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.070. Vastaajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, +358–400570087, antti.mykkanen@kaks.fi

Kuvio 4. SUHTAUTUMINEN MIELIPIDEKYSELYJEN JA VAALEISSA ÄÄNESTÄMISEN IKÄRAJOJEN MUUTTAMISTA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN (%).

TÄYSIN SAMAA MIELTÄ	JOKSEEN- KIN SAMAA MIELTÄ	EI OSAA SANOA	JOKSEEN- KIN ERI MIELTÄ	TÄYSIN ERI MIELTÄ
				

"Kaikilla äänioikeutetuilla, iästä riippumatta, pitäisi olla mahdollisuus osallistua poliittisiin ja yhteiskunnallisiin mielipidetutkimuksiin" (v1)

Kaikki 48 30 6 11 4

"Kaikkien poliittisten ja yhteiskunnallisten mielipidekyselyiden alaikäraja tulisi laskea 16 vuoteen" (v2)

Kaikki 10 22 9 31 28

"Ikäihmisten pitää saada olla rauhassa ja heitä tulee suojella kaiken maailman turhilta mielipidekyselyiltä" (v3)

Kaikki 8 18 10 36 28

"Äänestysikäraja tulisi laskea 16 vuoteen" (v4)

Kaikki 6 14 7 31 42

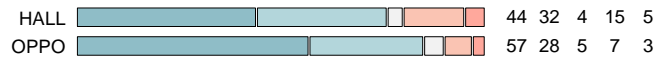
0 25 50 75 100

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023

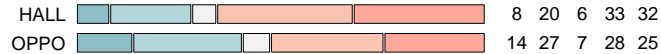
Kuvio 4h. SUHTAUTUMINEN MIELIPIDEKYSELYJEN JA ÄÄNESTÄMISEN IKÄRAJOJEN MUUTTAMISEEN: HALLITUSPUOLUEIDEN (HALL) vs. OPPOSITIOPUOLUEIDEN (OPPO) KANNATAJAT (%).

TÄYSIN SAMAA MIELTÄ JOKSEEN-KIN SAMAA MIELTÄ EI OSAA SANOA JOKSEEN-KIN ERI MIELTÄ TÄYSIN ERI MIELTÄ

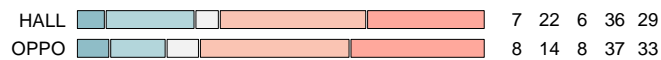
"Kaikilla äänioikeutetuilla, iästä riippumatta, pitäisi olla mahdollisuus osallistua poliittisiin ja yhteiskunnallisiin mielipidetutkimuksiin" (v1)

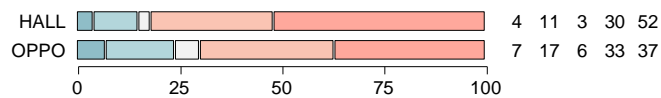
"Kaikkien poliittisten ja yhteiskunnallisten mielipidekyselyiden alaikäraja tulisi laskea 16 vuoteen" (v2)

"Ikäihmisten pitää saada olla rauhassa ja heitä tulee suojella kaiken maailman turhilta mielipidekyselyiltä" (v3)

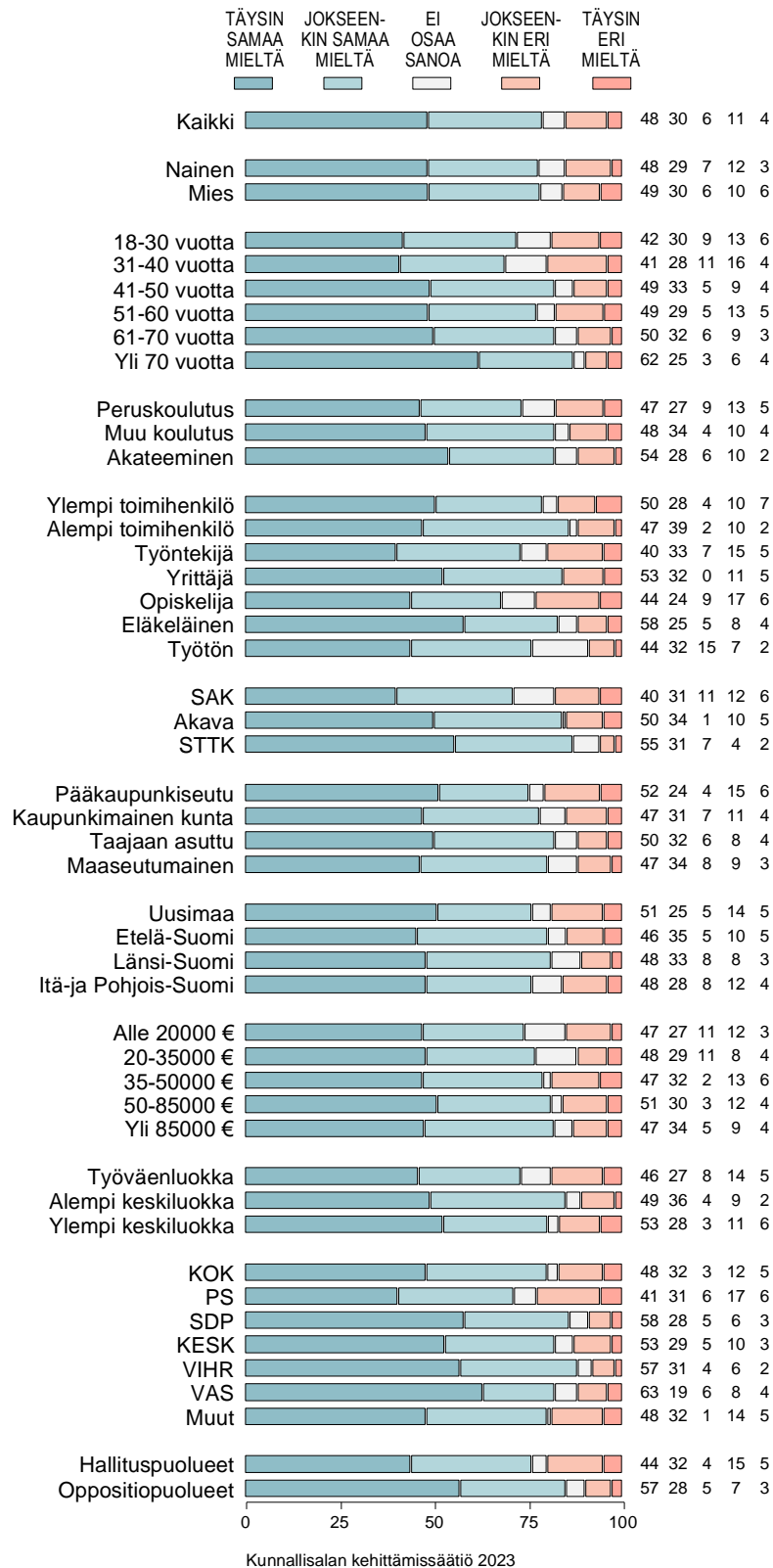
"Äänestysikäraja tulisi laskea 16 vuoteen" (v4)

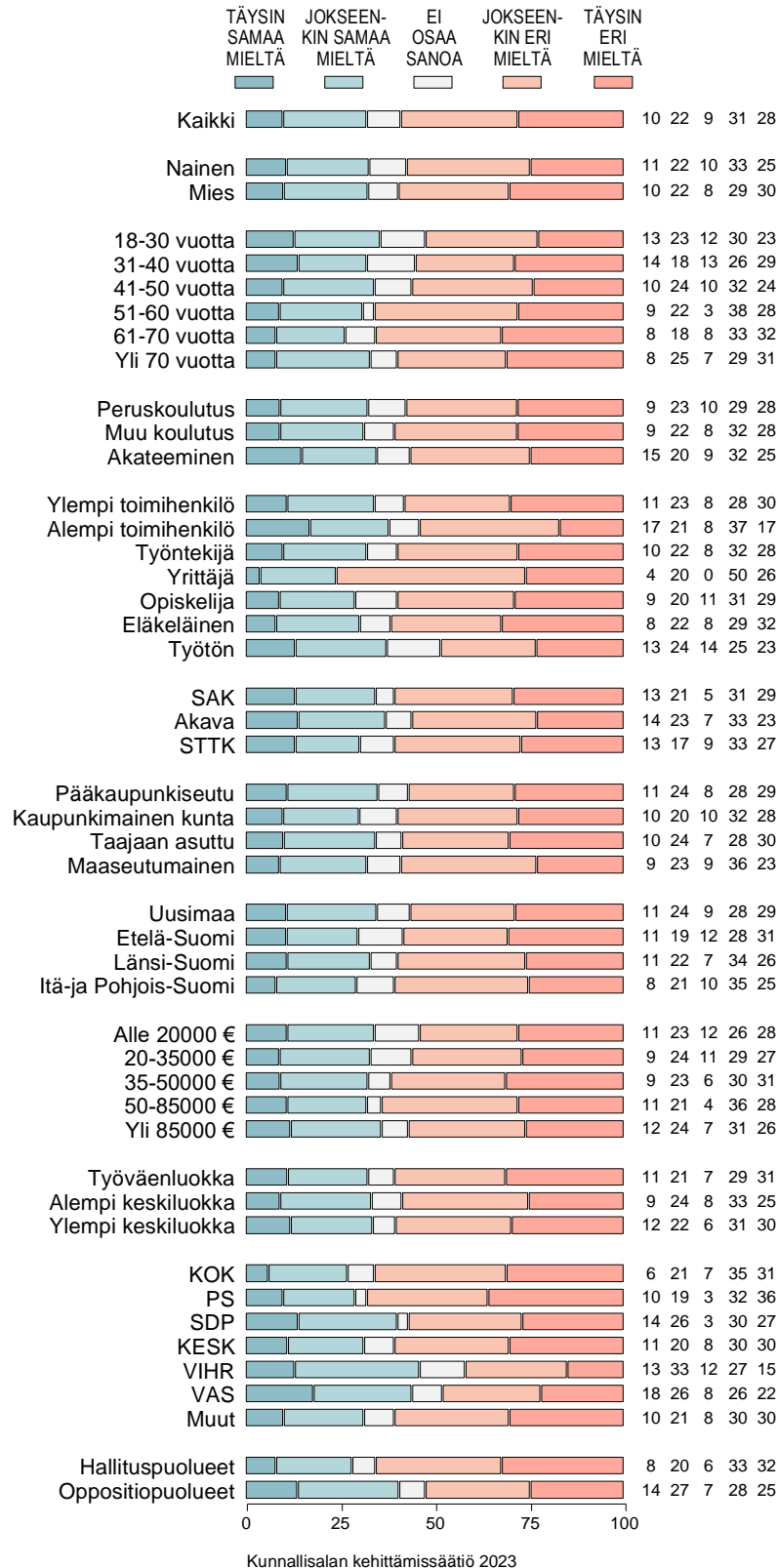
0 25 50 75 100

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2023

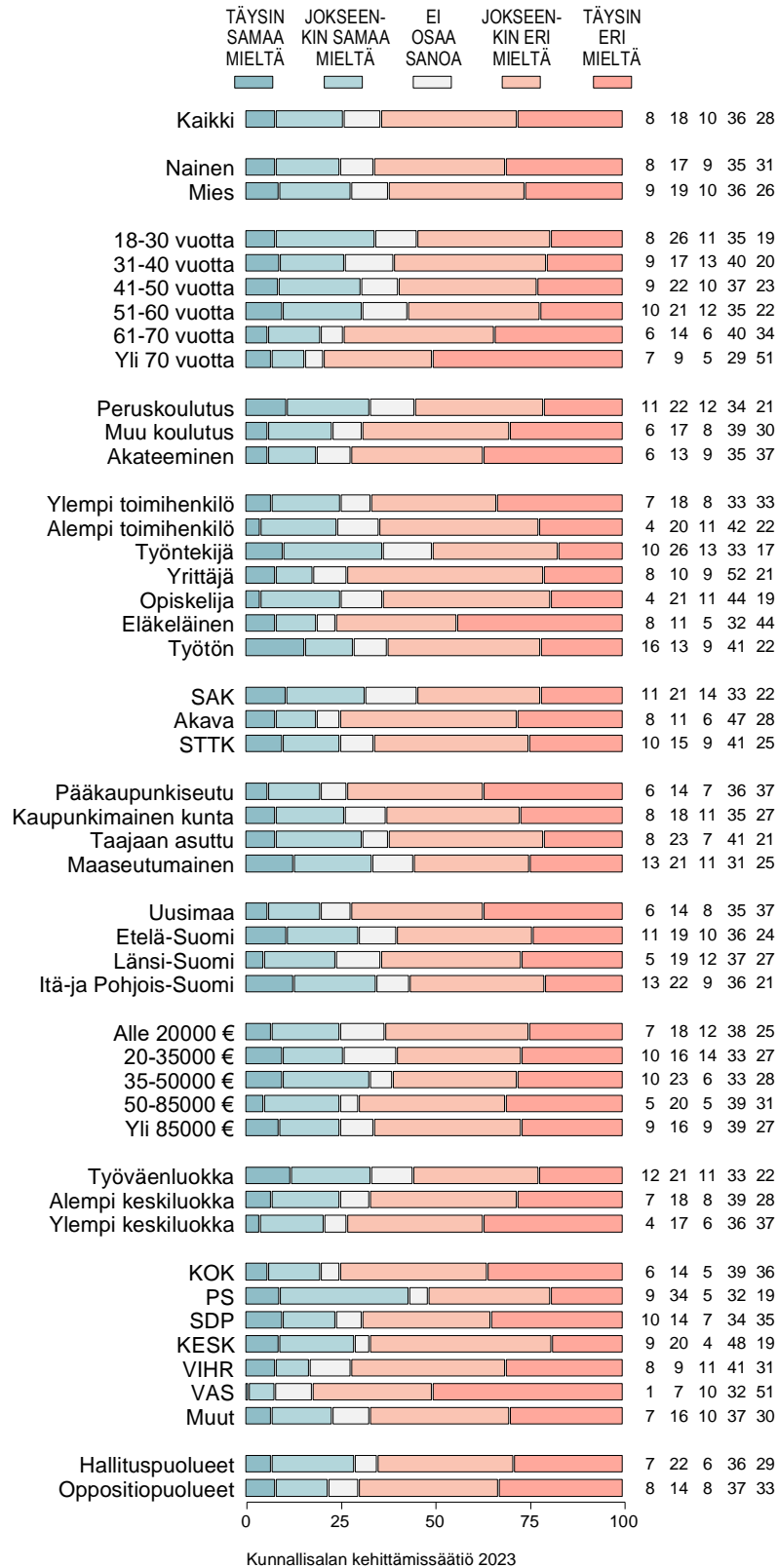
Kuvio 4-1. "Kaikilla äänioikeutetuilla, iästä riippumatta, pitäisi olla mahdollisuus osallistua poliittisiin ja yhteiskunnallisiin mielipidetutkimuksiin" (%).

Kuvio 4-2. "Kaikkien poliittisten ja yhteiskunnallisten mielipidekyselyiden alaikäraja tulisi laskea 16 vuoteen" (%)

Kuvio 4-3. "Ikäihmisten pitää saada olla rauhassa ja heitä tulee suojella kaiken maailman turhilta mielipidekyselyiltä" (%).

Kuvio 4-4. "Äänestysikäraja tulisi laskea 16 vuoteen" (%).

